

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Николина Руенова Попова-Димитрова,
МВБУ-гр. Ботевград

на дисертационния труд на ас. **Румен Димитров Минковски**, докторант
в свободна форма на подготовка към катедра „География на туризма” в
ГГФ на СУ „Св. К. Охридски“

на тема

**„Ефекти на дистанцията на властта върху организационното
поведение на служителите (на примера на хотелите в гр. София)”,**
представен за придобиване на ОНС „доктор” в професионално
направление 3.7. Администрация и управление,
Научна специалност „Стопанско управление”

Рецензията е изготвена въз основа на Заповед РД-38 – 341/28.06.2024
г. на Ректора на СУ „Св. К. Охридски“.

I. Актуалност на темата и обща характеристика на дисертацията

Актуалността на изследването е пряко свързана с необходимостта от подобряване на управлението на служителите в хотелиерския сектор в България в условия на изразен дефицит на кадри, особено след кризата, породена от пандемията Ковид-19, когато хотелите наемат и неквалифициран персонал от България и чужбина. Запазването и поддържане на качество на хотелиерското обслужване изисква установяване на конкретни ефекти, породени от взаимодействието между дистанцията на властта (ДВ) и организационното поведение (ОП) на служителите в хотелите. Както е посочено от автора на труда „измерването, разбирането и регулирането на ДВ, така че да влияе позитивно върху ОП на служителите, може да се превърне в надежден подход за ефективно и

ефикасно управление на служителите в хотелите“- с.12. Рецензентът намира тази постановка за основна теза на труда, независимо, че такава не е специално формулирана.

В дефиницията на **целта**, както и на темата, се съдържа ясно изразено предположение за конкретния принос на изследването към знанието. Това става ясно от посочените научни задачи.

Научните задачи са 6 –като задача 3 и задача 6, са стандартни стъпки на всеки изследователски алгоритъм и нямат приносен характер.

Обектът и предметът на изследването са ясно формулирани и в пълно съответствие с изследователската цел.

От структурна и съдържателна гледна точка дисертационният труд отговаря на тематиката, критериите, изискванията и спецификата на научната специалност 3.7. Администрация и управление и на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

Предложеният дисертационен труд е в обем от 248 страници, от които 219 страници основен текст и 29 страници приложения. Състои се от увод, три глави, информационни източници и приложения. Основният текст съдържа 37 фигури и 12 таблици. Цитираните литературни източници са 266, от които 27 на кирилица; 236 на латиница; 3 интернет страници.

В структурно отношение дисертационният труд е разработен в съответствие с изискванията за подобен род изследвания и обуславя изчерпателност на изследването.

II. Научни области и проблеми, разработени в дисертационния труд

Дисертационният труд изцяло покрива научната област, заявена в тематичното заглавие. Това обстоятелство се представя в същностната характеристика на труда.

В първа глава „Дистанция на властта в трудовите организации“ е проведен задълбочен анализ на понятието „дистанция на властта като общоприет измерител на организационната култура (ОК) с акцент върху разбирането на властта в контекста на изследване на ОК. В резултат авторът обосновава обобщаваща теоретична рамка за систематизация и анализ на най-важните характеристики на изследваните властови организационни култури (ВОК), (Фиг.8), чието комбиниране разкрива две доминиращи общи тенденции за изучаване на поведението на служителите: 1/ начините на използването на власт/та - централизирана : разсредоточена /дифузна и 2/ вектор на отношенията между хората в организацията – личностни : безличностни. Разработената обобщаваща рамка на характеристиките на ВОК считаме за принос с теоретичен характер. На негова база и на база задълбочен сравнителен анализ на разглежданото понятие, използвайки ключови съвременни източници, авторът е конструирал **методическата рамка на изследването**.

Във втора глава „Методологически ориентири и основни резултати от изследването“ е разработена концептуална методологична рамка (Фиг. 9) за измерване на ДВ и взаимоотношението ѝ с ключови характеристики на ОП на служителите в хотелите в гр. София. В съответствие с посочената методологична рамка е разработен основният изследователски инструмент – анкета, за провеждане на емпиричното изследване по темата на труда. Посочената концептуална методологична рамка има приносен характер, тя е приложима за провеждане на аналогични изследвания на ДВ в трудови организации не само в сектора на хотелиерството, но и в други сектори на икономиката, а и на териториални туристически единици на различни пространствен равнища.

Втора глава представя резултатите от изследване, стъпващо на 5 (пет) формулирани хипотези и 9 (девет) подхипотези. То е проведено през 2015- с обхванати 1234 служители от 61 хотела в гр София. и 2023 г. - с

контролирана квотна извадка от 21 хотела и 273 изследвани лица. Посочени коректно са ограничителите на проведените емпирични изследвания, част, от които са обусловени от спецификата на хотелиерския сектор в гр. София. Изследователският инструмент - специален въпросник за служители на хотелите, представлява модификация на първоначално преведения, адаптиран и апробиран въпросник от изследователски колектив, под ръководството на проф. Ц. Давидков (Давидков и др. 1995), използвани са и част от въпросите, представени в оригиналния въпросник на Hofstede (1980) с добавени допълнителни въпроси, отнасящи се до спецификата на работата на служителите в хотелите.

За проверка на поставените хипотези, отнасящи се до изследване на различията на ИДВ в зависимост от променливите, свързани с организационното поведение на служителите е използван еднофакторен дисперсионен анализ. За установяване на зависимостта между изследваните явления се използват p -значимост (търсят се стойности на p , по-малки от 0,05) и F-тест.

Трета глава „Взаимоотношение между дистанцията на властта и ключови характеристики на организационното поведение на служителите, и някои характеристики на изследваните хотели“ представя детайлно и сравнително аналитично резултатите от изследването през 2015 и 2023 г. на взаимоотношенията между ДВ и изследваните демографски признаци на служителите, както и ключовите характеристики на организационното поведение на служителите в изследваните хотели. Установени и обобщени са ефектите на взаимоотношението между дистанцията на властта и: ключовите характеристики на организационното поведение на служителите - мотивация на служителите и удовлетвореност от работата стрес и продължаваща организационна отдаденост; демографските признаци на служителите и изследваните характеристики на хотелите

III. Достоверност на резултатите и тяхната научно-теоретическа и приложна стойност.

В дисертационния труд са изпълнени успешно поставената цели и произтичащи от нея задачи. Оценката ми за проведеното изследване е подчертано положителна. Дисертантът стъпва на релевантни на темата теоретични постановки, които анализира критично, на надеждно емпирично информационно осигуряване на темата, следва логическа тематичната нишка, обединяваща отделните части на труда, демонстрира умение да систематизира факти, понятия и термини.

Резултатите от изследването не будят съмнение относно своята научна стойност. Те ефективно защитават предмета на дисертационния труд, отнасящ се до концептуален методологичен модел за изследване на взаимоотношението на ДВ с ключови характеристики на ОП на служители в хотели в гр. София и установяване на конкретни ефекти на това взаимоотношение.

Като цяло рецензентът установява, че кандидатът е успял да постигне поставената в дисертационния труд цел. Основанията за горепосоченото заключение са следните:

- Дисертационният труд демонстрира уменията на дисертанта да прилага съвременни методи при изследване на управленски проблеми, както и да конструира методологична рамка, адекватна на изследователския проблем. Тя има приносен характер и е послужила за достигане до коректни резултати, отговарящи на целите и задачите на дисертацията;
- Дисертационният труд отразява задълбочените научни познания на кандидата в областта на изследване;
- Проведеното научно изследване убедително потвърждава важността на изследване на взаимоотношението на ДВ с ключови характеристики на

ОП на служители в хотели в гр. София и установяване на конкретни ефекти на това взаимоотношение;

IV. Оценка на научните и научно-приложните приноси на дисертационния труд

Рецензентът установява приносен характер на дисертационния труд в теоретико-методичен и практико - приложен план, както следва:

A/ Теоретико-методични приноси

1. Разработена е концептуална методологична рамка за проучване на ИДВ и взаимоотношението му с ключови характеристики на ОП на служителите в хотелите в р. София.
2. Разработената обобщаваща рамка на характеристиките на ВОК служи за база за сравнителни анализи.
3. Получена е значителна по обем нова фактология, допълваща теорията за ДВ и взаимоотношението ѝ с ключови характеристики на ОП на служителите в хотелите в р. София

Б/ Практико-приложен принос

1. Идентифицирани са основните ефекти от взаимодействието на ИДВ с избрани ключови характеристики на ОП на служителите в хотелите в р. София с практическо значение за ефективно и ефикасно управление на персонала в хотелиерския сектор в България.
2. Разработената концептуална методологична рамка има приложно значение за провеждане на аналогични изследвания на ДВ в трудови организации не само в сектора на хотелиерството, но и в други сектори на икономиката.

V. Критични бележки

Рецензентът не е установил несъответствия в теоретичен и/или методичен план от принципно естество. Допуснати са някои пропуски,

посочени в рецензията.

VI. Автореферат и публикации по темата на дисертационния труд

Представеният от докторанта Румен Димитров Минковски автореферат в обем 47 стандартни печатни страници отговаря на академичните стандарти за обобщено представяне на проведеното самостоятелно научно изследване. Авторефератът представя целта, научните задачи, предмета и обекта на изследване и основните изследователски резултати. Представените научни публикации - 3 на брой, една статия и два доклада, са пряко свързани с тематичната област на дисертационния труд. Статията- в обем 17 страници, има характер на студия и по същество представлява съдържателното ядро на дисертационното емпирично изследване. Двата доклада също са посветени на изследване на взаимодействието между дистанцията на властта (ДВ) и организационното поведение (ОП) по отношение на различни ключови характеристики на служителите в хотелите. Това доказва, че дисертационният труд е резултат от траен изследователски интерес на кандидата в разглежданата тематична рамка..

VII. Заключение

Въз основа на посочените научни и научно-приложни достойнства на дисертационния труд на тема: *„Ефекти на дистанцията на властта върху организационното поведение на служителите (на примера на хотелите в гр. София)“*, предлагам на уважаемото научно жури да присъди на Румен Димитров Минковски ОНС „доктор” по професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Стопанско управление”

гр. София,
22.08.2024 г.

Изготвил рецензията:
/проф. д-р Николина Попова/

